

AIB-DEV-2/2011.
(AIB-DEV-2/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Alkotmányügyi, igazságügyi és ügyrendi bizottsága**
2002-2010. közötti lakossági devizaeladósodás okainak feltárását, valamint az esetleges
kormányzati felelősséget vizsgáló albizottságának
2011. október 18-án, kedden, 8 óra 34 perckor
az Országház főemelet 58. számú tanácstermében
megtartott üléséről

**A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

Napirendi javaslat	3
Az ülés résztvevői	4
Elnöki bevezető, a napirend elfogadása	5
A háztartások devizában történő túlzott eladósodásának folyamatáról és okairól szóló elnöki áttekintés megvitatása	5
<i>Dr. Nátrán Roland helyettes államtitkár (Nemzetgazdasági Minisztérium) tájékoztatása ...</i>	<i>5</i>
<i>Kérdések</i>	<i>7</i>
<i>Válaszadás, reagálás</i>	<i>9</i>
<i>Észrevételek, reagálások</i>	<i>12</i>
Egyebek	15

Napirendi javaslat

1. A háztartások devizában történő túlzott eladósodásának folyamatáról és okairól szóló elnöki áttekintés megvitatása
2. Egyebek

Az ülés résztvevői

Az albizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Dr. Papcsák Ferenc** (Fidesz), az albizottság elnöke
Dr. Gaudi-Nagy Tamás (Jobbik), az albizottság alelnöke
Dr. Vas Imre (Fidesz), az albizottság alelnöke

Dr. Horváth Zsolt (Fidesz)
Kozma Péter (Fidesz)
Dr. Molnár Attila (Fidesz)
Dr. Ipkovich György (MSZP)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Dr. Nátrán Roland helyettes államtitkár (Nemzetgazdasági Minisztérium)
Dr. Szöllősi László helyettes államtitkár (Nemzetgazdasági Minisztérium)

(Az ülés kezdetének időpontja: 8 óra 34 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

DR. PAPCSÁK FERENC (Fidesz), az albizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Szép jó reggelt kívánok! Elnézést kérek a pár perces csúszásért.

(Hangos fűrés zaja hallatszik az ülésteremben.)

Úgy látom, határozatképesek vagyunk.

Először a napirendet kell elfogadnunk. Engedjék meg, mielőtt a napirend elfogadására kerülne sor, hogy hadd köszöntsem Szöllősi helyettes államtitkár urat, valamint Nátrán Roland helyettes államtitkár urat a Nemzetgazdasági Minisztérium részéről.

Két napirendi pontot terveztünk mára, az első az elnöki áttekintés megvitatása, a második pedig az egyebek napirend. Kérdezem a jelenlévőket, hogy van-e más napirendi pontra tett javaslatuk, indítványuk. *(Nincs jelentkező.)* Úgy látom, hogy nincs. Sajnálom, hogy az ellenzék nem képviseltette magát a mai ülésen.

Kérdezem a bizottság tagjait, hogy el tudják-e a fogadni a napirendet. *(Szavazás.)*

Megállapítom, hogy egyhangúlag elfogadtuk.

Arra kérem a munkatársakat, hogy próbálják meg a fűrészt leállíttatni. Azért lenne fontos, hogy leállítsuk a fűrészt legalább mára - holnap már dolgozhatnak -, mert az áttekintéssel összefüggésben meg kellene hallgatnunk a Nemzetgazdasági Minisztérium képviselőit, hogy van-e esetleg kiegészítésük.

(Abbamarad a fűrés zaja.)

Folytathatjuk a munkát. Köszönöm.

Tehát az első napirendi pont tárgyalásával kezdjük a munkánkat.

A háztartások devizában történő túlzott eladósodásának folyamatáról és okairól szóló elnöki áttekintés megvitatása

Készítettem, készítettünk egy áttekintést a háztartások devizában történő túlzott eladósodásának folyamatáról és okairól, amit írásban minden képviselőnek megküldtünk, illetőleg a Nemzetgazdasági Minisztérium is ismeri ezt az anyagot.

(Dr. Gaudi-Nagy Tamás megérkezik az ülésterembe). Szép jó reggelt kívánok! Arra kérem a képviselő urat, hogy foglaljon majd helyet. Köszönöm szépen. Tehát Gaudi-Nagy Tamás alelnök úr is megérkezett.

Államtitkár úr, kérdezem, kívánják-e kiegészíteni az anyagot. *(Dr. Nátrán Roland bólint.)* Arra szeretném kérni önöket, hogy nagyon röviden tegyék meg a kiegészítésüket. Kérem, különösen azokra az okokra térjenek ki, amelyek oda vezettek, hogy a háztartások ilyen mértékben eladósodtak. Leginkább a kormányzat felelősségét firtatja ez a bizottság, az alkotmányügyi bizottság albizottságának az a feladata, hogy az esetleges fölmerülő kormányzati felelősséget tisztázza, hogy volt-e, és ha igen, akkor milyen mértékben. Átadnám önöknek a szót.

Dr. Nátrán Roland helyettes államtitkár (Nemzetgazdasági Minisztérium) tájékoztatása

DR. NÁTRÁN ROLAND helyettes államtitkár (Nemzetgazdasági Minisztérium): Köszönöm szépen.

Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Azt gondolom, az elnöki anyag helyesen és pontosan leírja a kialakult helyzetet, de egy pár mondatban összefoglalnám a legfontosabb folyamatokat, amik a 2000-es éveket követően Magyarországon a hitelezésben, forinthitelezésben, devizahitelezésben és a lakásépítések kapcsán felmerültek.

A hitelezés kapcsán mutatkozó legfontosabb folyamatok közül azt emelném ki, ami a 2000-es éveket követően megmutatózó hitelfelvételi állománynövekményt írja le. Ez 2000-től 2004-2005-ig jellemzően a forinthitelek bővülését jelentette - itt most értelemszerűen a

jelzálog-fedezetű hitelezési aktivitásról beszélek, tehát az egyéb kiegészítő, fogyasztási hitelekéről nem -, majd ezt követően 2004-2005. környékén megkezdődött a devizahitel-állomány kiépülése, ami jellemzően abban az időben svájcifrank-alapú hitelezést jelentett.

A folyamatok alapvető közgazdasági háttere és indoka az volt, hogy ebben az időszakban jelentős kamatkülönbség mutatkozott meg a forinthitelek és a devizahitelek között. Ezt az évtized első felében túlnyomórészt vagy teljes egészében kompenzálta az a kamattámogatási rendszer, ami a 2000-es évektől alakult ki, és aztán a 2002-es kormányváltást követően került megváltoztatásra, csökkentésre, illetőleg átalakításra.

A kamattámogatásnak köszönhetően tehát a forinthitelek törlesztő részlete és a forinthitelekkel kapcsolatos háztartási terhek versenyképesek voltak a devizahitelekével. A 2002-es kormányváltást követően az akkori új kormány döntéseiből következően azonban ezek a kamattámogatások lépésről lépésre leépültek, és ez az előny, ez az egyenlőség eltűnt a forint-, illetve a devizahitelek között. 2004-2005-re már egyértelmű és világos a svájcifrank-hitelek látszólagos előnye, ebből következően mind a bankrendszer, mind a háztartások abban voltak érdekeltek, hogy a forintalapú hitelezés helyett a devizaalapú hitelezést részesítsék előnyben, és erre váltsanak át.

Ez a folyamat aztán tovább erősödött, ami 2007-ben csúcsonodott ki. 2007-ben a háztartások nettó devizahitel-felvétele, nettó devizahitel-állománya mintegy 1500 milliárd forinttal növekedett. Ez azt jelenti, hogy az új hitelek felvétele és a törlesztő részletek különbsége ennyi volt, vagyis közel 1500 milliárd forint volt a nettó devizahitel-növekmény. Minden bizonnyal a 2008 őszi pénzügyi krízis bekövetkezte nélkül ez a dinamikus bővülés tovább folytatódott volna, hiszen 2008-ban is mintegy 1300-1400 milliárd forintnyi nettó devizahitel-állománybővülés figyelhető meg; természetesen a pénzügyi krízist követően ez a devizahitel-állománybővülés megszűnt, és 2009-ben, 2010-ben a nettó devizahitel-állomány már csökkent.

Azt látjuk tehát, hogy a háztartások és a bankok érdekeltsége világosan és egyértelműen egy jelentős kockázat-felépülés irányába hatott. A háztartások olcsóbban, kisebb kamattal tudtak jelzálog-fedezetű hitelhez jutni, azonban értelemszerűen ebben a folyamatban egy jelentős devizakockázatot építettek saját pénzügyi helyzetükbe.

A bankrendszer szempontjából világos és egyértelmű volt a közgazdasági ösztönzés ezeknek a hiteleknek a nyújtása felé. Egyrészt az ehhez szükséges devizaforrás-költségük jóval alacsonyabb volt, mint a forint forrásköltsége lett volna a kamatkülönbözetből eredően. A másik ilyen fontos ösztönző hatás a bankrendszer szempontjából az volt, hogy a bankrendszer a lakossági kereslethez igazodva, természetesen a piacnyerés céljával ösztönözve, fordult a devizahitelezés felé. Azt fontos még megállapítanunk, hogy a svájcifrank-hitelezés mellett az euróhitelezés szinte eltörpült, majd 2008-2009-ben növekedett kissé.

Ebben a helyzetben természetesen azokat a közgazdasági ösztönzőket, amelyek a háztartások és a bankrendszer oldalán is megmutatkoztak, a szabályozó hatóságok tudták volna kezelni, menedzselni, így értelemszerűen ebben az esetben az Országgyűlésnek, illetve a kormánynak voltak azok a jogalkotási eszközök a kezében, amelyekkel ezt a folyamatot meg lehetett volna állítani, vagy akár meg lehetett volna előzni.

Többféle intézkedés felmerülhetett volna, értelemszerűen az egyik ilyen lehetőség a kamattámogatási rendszer körültekintő és átgondolt megtartása, körültekintő menedzselése. A másik nagy köre a beavatkozási lehetőségeknek azok a makroprudenciális szabályozások, amelyek a pénzügyintézetek makroprudenciális működésére vonatkozó szabályokat állapítják meg. Itt a pénzügyintézetek hitelezési aktivitása, a pénzügyintézetek hitelnyújtási szabályozása, a pénzügyintézetek tőkeszabályozása, likviditási szabályozása, devizaforrás-, devizalikviditási szabályozása állt volna az akkori kormány, illetve parlament rendelkezésére, amellyel ebben az időszakban a szabályozó hatóságok nem éltek.

Értelemszerűen ebből következően a probléma 2007-2008-ra jelentős mértékűvé nőtte ki magát, aminek jelentős szerepe volt abban, hogy a pénzügyi válság bekövetkeztekor, 2008 szeptemberében-októberében Magyarország volt az egyik legsebezhetőbb gazdaság a világon. Ennek az egyik oka a háztartások és természetesen az egész magyar gazdaság külső devizában, idegen valutában történő eladósodása volt.

Ez tehát összefoglalóan és áttekintően a folyamat leírása. Ennek a folyamatnak a kiépülése akkor szakadt meg, illetve lezárása akkor történt meg, amikor a kormány a devizában történő hitelezés, illetve a devizában nyújtott hitelek jelzálog-bejegyzését tilalmazta. Ezt követően jelzálog-fedezetű, deviza alapú és jelzálog-fedezetű hitelnyújtásra már nem kerülhetett sor.

Ez a szabályozás módosult egy makroprudenciális és fogyasztóvédelmi szempontból megerősített szabályozás irányába, amely azt mondja, hogy akkor lehet, és kizárólag csak akkor lehet devizában hitelezni, ha valakinek a jövedelme abban a devizában keletkezik, amely devizában hitelt szeretne felvenni, és ez a jövedelem a mindenkori minimálbér 15-szöröse vagy azt meghaladó mértékű. Ez volt tehát az a két eszköz, amellyel a 2010-ben hivatalba lépett kormány gyorsan és eredményesen meg tudta állítani ezt a folyamatot, de értelemszerűen a felépült stock, a már kihelyezett devizahitelek kezelése további feladatokat, közgazdasági teendőket indikált. Köszönöm szépen, elnök úr.

Kérdések

ELNÖK: Köszönjük szépen a kiegészítést. Egy elnöki áttekintésről van szó, az ellenzék igényének megfelelően készítettük el, tehát 1998-tól napjainkig, az otthonteremtéssel, illetve a lakáshitelezéssel összefüggő valamennyi szegmensre kitekintéssel.

Kérdezem a tisztelt képviselőtársaimat, hogy első körben van-e kérdésük. Én azt gondolom, hogy egy kör kérdés lesz és egy kör hozzászólás, hiszen 9 órakor kezdődik a nagybizottsági ülésünk. Sajnos a nagybizottság rátelepedett a mi kis bizottságunk ülésére, úgyhogy nekünk kell alkalmazkodnunk, mert ez a kicsik sorsa, úgyhogy egy kérdéskör és egy hozzászólási kör lesz.

Először Vas Imre, utána Gaudi-Nagy Tamás képviselő úr következik.

DR. VAS IMRE (Fidesz): Köszönöm szépen. Szeretném kérdezni a helyettes államtitkár uraktól, hogy jól értettem-e, illetve jól olvasom-e az áttekintésből, hogy a forint kamattámogatásának megszűnésével kezdődött el a devizahitelezés; ez a kérdésem egyik fele. A kérdésem második fele az, hogy találtak-e a minisztériumban olyan adatokat, iratokat, hogy egyrészt, amikor különböző nemzetközi szervezetek figyelmeztették a kormányt, a minisztériumot arra, hogy ebből problémák lehetnek, akkor történt-e olyan intézkedés, ami közvetve vagy közvetlenül korlátozta volna, legalábbis bizonyos keretek közé szorította volna a devizahitelezést. Gondolok itt olyasmire, hogy hallottunk olyan országról, ahol elindult volna a devizahitelezés, aztán az adott törvényhozás éppen úgy döntött, hogy a tőke-megfelelési mutatónak másnak kell lennie a devizában hitelező pénzintézeteknek.

Továbbá annak idején folyt-e azzal kapcsolatban valamilyen vizsgálat, illetve tudtak-e róla, hogy a bankok milyen magatartást tanúsítottak a hitelfelvevőkkel szemben. Erre csak egy példát szeretnék mondani: a bankok folyamatosan, addig, amíg az ügyféllel alá nem íratják a szerződést, gyakorlatilag írásban semmit nem mutatnak meg. A szerződéseket az ügyfelek az aláírás előtt fél órával kapják meg, amikor bemennek a bankba, és a szerződésben még azt is aláíratták az ügyfelekkel, hogy a szerződés megkötésében semmiféle szóbeli tájékoztatás nem befolyásolta őket, holott, amikor ezt látják a hitelfelvevők, igazából már eldöntötték, hogy azért mennek oda, hogy a szerződést aláírják, miközben az írásbeli szerződéstervezetet még nem látták. Köszönöm szépen, ez a három kérdésem lett volna.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Gaudi képviselő úr!

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Köszönöm, elnök úr, a lehetőséget.

Tisztelettel köszöntöm az államtitkár urakat, illetve külön köszöntöm a devizakárosultak képviselőit, akik itt most néhányan megjelentek, és a devizakárosultak.hu honlap képviselőiként intézték ezt a drámai hangú petíciót (*Felmutat egy papírt.*) nemrégiben a miniszterelnök úrhoz, illetve minden pénzügyi szereplőhöz eljuttattak, hogy valóban nyerjen megoldást az a drámai helyzet, a deviza-eladósodásnak nevezhető drámai folyamat, ami több százezer magyar ember életét töri jelenleg derékba.

Először egy ügyrendi jellegű észrevételem lenne. Megkaptuk elnök úr előterjesztésében ezt az áttekintést, ami egy 28 oldalas, igen alapos jelentés, és ezzel kapcsolatban volna egy ügyrendi kérdésem, hogy ezt az anyagot hogyan helyezzük el az albizottság működésében, mert ez bizonyos szempontból már felelősséget is megállapít és taglal. Én egy picit attól tartok, és szerintem már készül is MSZP-s képviselőtársam, nem kizárhatóan arra, hogy kritika tárgyává tegye, hogy már előre elkészült az ítélet, és akkor miről tárgyalunk. (*Dr. Ipkovich György: Honnan tudja, hogy mit akarok mondani?*) Ezek szerint a szájából vettem ki a szót, mert erre készült. Mindenesetre egy biztos, hogy módszertanilag az elején nyilván a történeti tényállás megállapítása a feladatunk, de úgy gondolom, hogy az ítélethozatalt, pontosabban a döntést, a felelőség-megállapítást nem kellene elkapkodnunk, bár elég jól látszanak a körvonalak; ezt szerettem volna csak megjegyezni.

Államtitkár urakhoz két kérdésem lenne. Az egyik az, hogy a banki szerződésmódosítások 2001-es szabályozása, amely lehetővé tette az egyoldalú szerződésmódosítást, önök szerint bármilyen szerepet játszhatott-e a deviza-eladósodás felpörgésében és folyamatában? Másik oldalról pedig azt szeretném megkérdezni, önök egyetértenek-e azzal, hogy a devizahitelek elszabadulását egy összehangolt, erélyes szabályozói fellépéssel meg lehetett volna-e akadályozni, vagy sem. Tehát szükségszerű volt-e az, hogy ez így alakult, vagy sem.

Egy utolsó részkérdés: a hibás termék elmélet elég elterjedt nézetként jelenik meg Róna Péter és más neves közgazdásztól. Önök is egyetértenek-e azzal, hogy ez a devizaalapú hitel egy hibás termék volt, mert nem volt mögötte tényleges devizamozgás, és nem vethető-e föl ilyen esetben a szerződések érvénytelensége?

Ezek lettek volna a kérdéseim, és mindenkit arra buzdítok, hogy a hitelkarosultak.hu oldalon tájékozódjanak a hitelkárosultak valódi gondjairól és problémáiról. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Ipkovich képviselő úr, parancsoljon!

DR. IPKOVICH GYÖRGY (MSZP): Köszönöm, elnök úr.

Köszöntöm én is a tisztelt bizottságot és a meghívottakat. Én egy picit mást szeretnék kérdezni, ha meg tetszik nekem bocsátani, tisztelt Gaudi képviselőtársam. Én mindenekelőtt egy jogszabályi környezetváltozással kapcsolatos leírást hiányolnék. Miután itt devizagazdálkodásról, illetve devizában történő eladósodásról van szó, megérne legalább egy bemutatást a devizával kapcsolatos történeti szabályozás. Valamikor, emlékezzünk rá, devizában nemhogy hitelt nem lehetett felvenni, hanem zokniban, szendvicsben vitték ki a tisztelt állampolgárok külföldre, mert olyan volt a devizagazdálkodás, hogy birtokolni se nagyon lehetett. Ha így végigtekintettük volna, akkor nagyon érdekes változást tapasztalnánk 2001 nyara környékén, mert ha jól emlékszem, akkor történt olyan jogszabály-módosítás, amely lehetővé tette devizabelföldiek számára a devizában történő hitel felvételét. Ha egy pontos jogszabályi kronológiát kapnánk e tekintetben, azt én a magam részéről megköszönném.

Ez az anyag nagyrészt a lakásvásárlások miatti deviza-eladósodást taglalja, de én úgy tudom, hogy a devizaadósság nagy része nem lakáscélú, bár ingatlanfedezetű, de nem lakáscélú felhasználás volt, hanem gépkocsi és más fogyasztási cikkek, eszközök devizában történő megvásárlását is lehetővé tette. Érdekelne ennek az aránya, hogy a lakással kapcsolatos hitelezés, illetve a más fogyasztási eszközökkel kapcsolatos hitelezés aránya hogyan alakul ebben a dologban.

Érdekelne engem a lakosság hitelképességének alakulása is, ha már banki folyamatokat elemzünk, nem árt ezeket sem megnézni. Én úgy emlékszem, hogy 2002-2003 körül a lakosság bizonyos részének elég jelentős jövedelemnövekedése következett be, mintegy 50 százalékos béremelés volt a közszférában, aztán bejött a 13. havi nyugdíj, magyarul, a hitelképességet megalapozó változások hogyan alakultak ebben az időszakban?

Végül megkérdezném, hogy történtek-e számítások, és ha igen, azok hogy néznek ki a tekintetben, hogy melyik hitelfajtát volt érdemes a hitelfelvételkor igénybe venni. Tehát a hitelkondíciók összességét, ha összehasonlítjuk, akkor a forintalapú hiteleknel és a devizában történő hiteleknel mik voltak a kondíciókülönbségek? Ugyanis nem szerelemből veszi fel az ember forintban vagy devizában a hitelt, ezért azok a hitelkonstrukciók érdekelnek, amik akkor megjelentek a piacon.

Az is érdekelne továbbá, hogy mi az a devizaárfolyam, ameddig ezek a hitelek még versenyképesek a forintalapú hitellel szemben. Ez is sokat elárulna, mert ha jól emlékszem, 175 forintos franknál tetszettek átvenni az országot (*A kormánypárti képviselők felé.*), és ez most körülbelül 240-nél tart. Nagy a különbség, és fontos lehet, hogy a közben bekövetkezett változás hogyan rontotta a devizaadósok terheit.

Kérdéseket összesen ennyit fogalmaznék meg. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Gaudi-Nagy Tamás képviselőtársamnak szeretném elmondani, hogy ez tulajdonképpen egy keresetlevél, amelyben van bizonyos szempontból petítum is, de ez az én véleményem.

Természetesen minden egyes bizottsági működést úgy kell kezdenünk, hogy van egy kronológiája a rendszernek. Én méltányoltam az ellenzék kérését, mely szerint az egész rendszert érdemes áttekintenünk 1998-tól napjainkig, és ebből egyébként jól látszik, hogy milyen folyamatok indultak el. Megkövetem az ellenzékét ebből a szempontból, mert azt mondta, hogy nézzük meg 1998-tól 2002-ig, és azt gondolom, az akkori kormánynak nem volt szégyellnivalója, az a rendszer még 2003-2004-ig, a folyamatok megváltozásáig, megváltoztatásáig elég jól működött. Az is jól látható, hogy a kormányváltást követően a második Orbán-kormány milyen tevékenységet gyakorol, illetőleg milyen küzdelmet folytat azért, hogy ez a helyzet megoldódjon, illetőleg reparálásra kerüljön.

Tehát azt gondolom, hogy ez egy áttekintés, amely az én álláspontom szerint természetesen nem tartalmaz a felelősségre vonatkozó dolgokat. Egy véleményt fogalmaz meg ez az elnöki áttekintés, de nincs akadálya annak, hogy ehhez módosító indítványt vagy észrevételt fűzzenek a képviselőtársak, akár bizottsági szinten is. Kell egy alapanyag, én azt gondolom, hogy a bizottsági meghallgatásokat pontosan és precízen tudjuk majd végrehajtani, és véleményem szerint erre alkalmas, hogy el tudjuk indítani ezt a munkát.

A meghallgatási kört a Nemzetgazdasági Minisztériummal kezdtük, úgyhogy most a kérdéskört lezártnak tekintem, és megadom a szót államtitkár úrnak. Nagyon röviden kérem, mert a főbizottságunk ülése 9 órakor kezdődik.

Szöllősi államtitkár úr, tessék!

Válaszadás, reagálás

DR. SZÖLLŐSI LÁSZLÓ helyettes államtitkár (Nemzetgazdasági Minisztérium): Én az első kérdésre szeretnék reagálni, hogy a forint kamattámogatásának megszűnése okozhatta-e a frankhitelezés elterjedését. Nagyon fontos az, hogy 1999-2000-2001 folyamán egy nagyon

sokszínű támogatási, szabályozási rendszer volt, amely a lakásépítés ösztönzését próbálta elősegíteni. Emlékeztetnék arra, hogy adókedvezmény került bevezetésre, kamattámogatási rendszer bizonyos kedvezményezettek számára, illetőleg állami garancia nyújtása, de megmaradt a korábbi eszköz is, a lakásépítési kedvezmény, amit szociálpolitikai támogatásnak nevezünk. Emellett volt ez a kamattámogatás, illetve önmagában a jelzáloghitelezési, banki működés lehetősége ekkoriban vált elfogadottá.

Tehát ez egy nagyon sokszínű eszköz volt, és ebből a sokszínű eszközből nem mindegyik eszköz került kivezetésre azonnal, 2002-t követően, hanem a változtatások felemásak voltak. Például a lakásvásárlási, lakásépítési támogatás fokozatosan emelésre került, viszont a kamattámogatás először limitálásra, aztán csökkentésre, majd megszüntetésre került. Ez egy olyan közgazdasági hatást okozott, hogy a lakásépítésben, lakásvásárlásban továbbra is érdekelték voltak az ügyfelek, szerették volna igénybe venni, ami a lakásvásárlási adatokban meg is mutatkozik. Tehát 2002-ben, de 2003-2004-ben is a fokozatos emelkedés után 2004-2005-ben továbbra is magas szinten volt ez az érdeklődés, csak mivel maga a lakásvásárlási kedvezmény, amely megemelésre került, nem lehetett önállóan forrása egy lakásépítésnek, lakásvásárlásnak, óhatatlanul bekövetkezett, hogy a lakásvásárlók egyéb forráslehetőséget kerestek.

Nyilvánvaló volt már 2003-2004-ben, hogy a hitelpiacon lévő tanácsadók folyamatosan összehasonlító elemzésekkel keresték meg a lehetséges ügyfeleket, az egy bizonyos hitelfelvételhez kapcsolódó törlesztési lehetőségeket összehasonlították, és ez az összehasonlítás a kamattámogatási kedvezmények csökkenése, megszűnése után óhatatlanul egy devizahitelezés, a svájcifrank-hitelezés irányába tolták el az érdeklődést.

ELNÖK: Államtitkár úr! Kérem, nagyon röviden egészítse ki.

DR. NÁTRÁN ROLAND helyettes államtitkár (Nemzetgazdasági Minisztérium):
Köszönöm szépen, elnök úr. Megpróbálok nagyon rövid lenni.

A nemzetközi intézményekkel kapcsolatos kérdés kapcsán elmondanám, hogy több nemzetközi intézmény tett figyelmeztető intézkedést. Az IMF több országjelentésében leírta a kialakuló problémát, felhívta a kockázatokra a figyelmet, de ugyanezt tette az Európai Bizottság is például a 2006-os konvergenciaprogramról szóló jelentésében. A Világbank is tett hasonló jelzéseket, és értelemszerűen piaci elemzők is - például a kereskedelmi bankok elemzői - felhívták erre a kockázatra a figyelmet.

A banki magatartással kapcsolatos kérdés egyértelműen fogyasztóvédelmi kérdés. Azt gondolom, hogy a pontos és körültekintő fogyasztóvédelmi szabályozás egyszerűen elkerülhetetlen, és valószínűleg ezen a téren is fontos hiányosságok voltak ebben az időszakban. Azt látni kell, hogy az akkori szabályoknak megfelelően jártak el a bankok, az akkori szabályokat betartva, és valószínűleg az akkori szabályozás hiányosságai tették ezt lehetővé, illetve az általam már említett piaci helyzetet. Tehát abban a piaci helyzetben, amikor a lakásvásárlások felfutása ennyire szembeszökő volt, ebben a helyzetben az a bank, amelyik visszafogta a hitelezések tiltását bármelyik devizanemben is, egyértelműen piacot veszített. Tehát a bankok hitelezési aktivitásbővülésének is következménye az a jelenlegi helyzet, ami kialakult.

A 2001-es banki szabályozás módosulása az egyoldalú szerződésmódosítást tette lehetővé. Itt nem volt ilyen jellegű szabálymódosulás, ami egyoldalú szerződésmódosítást tett volna lehetővé, hanem a bankok, illetve pénzüzetek számára az általános szerződési feltételek használatát tette lehetővé egy szabályozás. Értelemszerűen ennek az általános szerződési feltételekkel folyó szerződéskötésnek a gyakorlata folyamatos menedzselést igényel, tehát a szabályozó hatóságoknak folyamatosan szűrnie és ellenőriznie kell, hogy

melyek azok a szerződéses körülmények, amelyeket az ÁSZF-ben lehet szabályozni, és melyek azok, amelyeket nem lehet, vagyis ezúton nem lehet egyoldalúan módosítani.

Arra a kérdésre, hogy vajon egy összehangolt szabályozói fellépés segített volna-e a helyzetben, egyértelmű igen a válasz. Teljesen egyértelmű, hogy meglehetősen egyszerű, nagyon egyszerű szabályozói eszközökkel meg lehetett volna állítani a devizahitelezés elterjedését. Legalább két ponton lett volna erre lehetőség. Az egyik lehetőség, hogy a lakosságnak a devizahitelekben mutatkozó havi törlesztőrészlet-előnyét lehetett volna korlátozni szabályozói, fogyasztóvédelmi eszközökkel. A másik, és valószínűleg jobban alkalmazható eszköz az lett volna, hogyha makroprudenciális eszközökkel a bankok mérlegeiben, a bankok eredmény-elszámolásában ezt a kockázatot nagyobb mértékben teszi kötelezővé figyelembe venni a szabályozó hatóság.

A kérdés, miszerint hibás-e ez a termék, hibás-e a devizahitel-konstrukció, én óvatosan fogalmaznék, látni kell ugyanis, hogy a pénzügyi termékek egy jelentős köre meglehetősen kockázatosakat hordoz, és ezeket a kockázatosakat fel kell mérnie mindenkinek. Tehát azon a logikán elindulva, hogy egyes kockázatos termékek hibásnak minősülnek-e, és ezért nem adhatók el a lakosságnak, ez gyakorlatilag a tőkepiacok összeomlásával járna, mert ilyen esetben sem részvényt, sem vállalati kötvényt, sem államkötvényt a mai időkben nem lehetne a lakosságnak értékesíteni, ha abból indulunk ki, hogy ha egy termék kockázatos, azt hibás terméknek minősíténnék. Én úgy gondolom tehát, hogy ezek nem hibás termékek, viszont egyértelműen kockázatos termékek, és erre kellett volna felhívni a lakosság figyelmét.

A másik lehetőség, ami a bankoktól szintén elvárható lehetett volna, hogy olyan árfolyam-fedezeti biztosítást kössenek az ügyfelekkel, amelyek mind az ügyfelek, mind az ügyfeleken keresztül az ország és a bankrendszer kockázatát is csökkentik.

Képviselő úr kérdezte, hogy a forint konvertibilitásának megteremtése, illetve a teljes konverzió lehetősége vajon nem játszott-e szerepet a devizahitelezés elterjedésében. Természetesen így van, hiszen az európai uniós csatlakozási tárgyalásainkhoz egyik alapfeltétel volt, hogy a forintot konvertibilissé tegyük, ezt értelemszerűen meg kellett tennünk. Ha kicsit visszamennénk az időben, a papíralapú fizetési eszköz bevezetése is hozzájárult természetesen ennek a problémának a kialakulásához. Tehát én azt gondolom, hogy rossz helyen keressük a hibát, ha a forint konvertibilitásának megteremtésében keressük, hisz használhatnánk transzferábilis rubelt is, és valószínűleg ebben az esetben nem épült volna ki ez a kockázat. Nem akarok ironizálni, de nem ez a probléma gyökere, megítélésem szerint.

(Dr. Ipkovich György közbeszól: Nem a véleményét kérdeztük, hanem a tényeket.)

A lakás és más fogyasztási eszköz céljából felvett hitelek kapcsán arra fontos felhívni a figyelmet, hogy attól függetlenül, hogy fogyasztási célú hitelfelvételre került sor, tartós fogyasztási cikk, gépjármű vagy elektronikai termék, attól függetlenül jelzálog-fedezetű hitelekről van szó, tehát a bank természetesen a szerződésből fakadó követeléseit a jelzálogjog érvényesítésével értékesítheti. Ennek az aránya körülbelül 40:60 százalék, de nincsen sajnos pontos szám a fejekben, viszont többségben van a lakáscélú hitelfelvétel, a lakásvásárlás és lakásfelújítás, és némileg kisebbségben a fogyasztási célú, de jelzálog-fedezetű hitelfelvétel. Ez becslés, de úgy tudom, hogy nagyjából ezek az arányok.

A hitelképesség alakulása ebben az időszakban: a jelzálog-fedezetű hitelek esetében a hitelképesség vizsgálata jelentősrészt az ingatlanpiac vizsgálatán keresztül valósult meg ebben az időszakban. Az ingatlanok értéke moderáltan ugyan, de növekedett, ami jelentős hitelképesség-javulást jelentett ebben az időszakban, és valóban, a lakossági hitelképességet javította a közszférában megfigyelhető reálbér-növekedés és a magánszférában is megfigyelhető reálbér-növekedés. Természetesen, amikor egy pénzügyi intézet a hitelképességet ítéli meg, akkor értelemszerűen hosszabb időszakra, a hitel teljes futamidejére kell ezt megtennie. Valószínűleg a magyar gazdaság hosszú távú, 15-20 éves kilátásai, a reálkonvergencia folyamata kedvező jel volt a bankok számára.

Az árfolyam kérdését fontos még megemlíteni. A svájcifrank-alapú hiteleknél azt kell látni, hogy ezeknek jelentős kamatelőnyük volt a forintalapú hitelekkel szemben. Ez azt jelentette, hogy az árfolyam jelentős, akár 10-20 százalékos gyengülése esetén is megtartották az előnyüket ezek a hiteltermékek. Amit fontos figyelembe venni, hogy a hitelfelvételkori átlagos árfolyam - ami 158-159 forint/svájci frank volt a felvett hitelek esetében -, illetve a forintárfolyam mértéke sajnos nem 10-20 százalékkal, hanem ennél jelentősen nagyobb mértékben változott kedvezőtlen irányba.

Amit tudunk és ismerünk, az 2011 júliusa-augusztusa óta a svájci frank-euró keresztárfolyamában bekövetkező változás; sajnos nem az történt, hogy a forint árfolyama gyengült jelentősen az euróval szemben. Azért mondom, hogy sajnos nem ez történt, mert ebben az esetben a magyar kormányra lenne ráhatása, illetve a Magyar Nemzeti Banknak a monetáris és a fiskális politikán keresztül lenne ráhatása az árfolyam alakulására. Sajnos, szerencsétlenségünkre az euró értékelődött fel rendkívül jelentős mértékben a svájci frankkal szemben, és erre az árfolyam-változásra, ami a háztartásoknak, a devizahiteleseknek rendkívül kedvezőtlen változás, a magyar gazdaságpolitikának sajnos semmilyen eszköze, semmilyen lehetősége nincsen, hogy ezt az árfolyam-változást, a svájci frank-euró keresztárfolyam-változást kezelni tudja. Köszönöm szépen.

Észrevételek, reagálások

ELNÖK: Nagyon szépen köszönjük. A kérdéskört lezártuk, most a hozzászólási kört nyitom meg azzal a meghagyással, hogy körünkben van a gazdasági bizottság alelnöke, Volner János képviselő úr, aki szeretne hozzászólni az üléshez. Korlátoznánk a hozzászólási időt 3 percben, képviselő úr. Kérdezem a tisztelt bizottságot, hogy lehetőséget biztosítunk-e számára? *(Szavazás.)*

Egyhangúlag megszavaztuk.

Mielőtt megadom a szót, megkérdezem a bizottság tagjait, hogy kívánnak-e hozzászólni. *(Dr. Ipkovich György: Annyit tennék csak hozzá, hogy legközelebb remélem, lesz lehetőségünk, hogy elmondhassuk hosszabban is a véleményünket.)* A gombot tessék megnyomni!

DR. IPKOVICH GYÖRGY (MSZP): Én abban a reményben szólok, hogy lesz újabb ülés, ahol elmondhatjuk a véleményünket, mert szerintem ez a dolog nem három percet ér meg.

ELNÖK: A képviselő úr mindig elmondhatja a véleményét, szerintem a nagybizottság tagjai is türelmesen végighallgatják, úgyhogy, ha van véleménye, kérem, fogalmazza meg, megvárjuk. Tessék!

DR. IPKOVICH GYÖRGY (MSZP): Nem kívánom most megfogalmazni.

ELNÖK: Akkor nincs véleménye. Köszönöm szépen. Akkor Volner Jánosé a szó.

DR. IPKOVICH GYÖRGY (MSZP): Van véleményem, tisztelt elnök úr, de három percben nem kívánom kifejteni.

ELNÖK: Volner Jánosnak biztosítottunk 3 percet, önnek lehet 180 is. Él vele?

DR. IPKOVICH GYÖRGY (MSZP): Nem.

ELNÖK: Nem. Volner János képviselő úr!

VOLNER JÁNOS (Jobbik): Köszönöm szépen, elnök úr.

A kormány képviselője részéről itt fölvetődött, hogy miért ne tekintsük ezt a terméket hibás terméknek. Képviselőtársaim! A bankok álláspontja az, hogy ez úgynevezett carry trade típusú hitel, azaz egy olyan hiteltípus, amit egy alacsony kamatozású forrásországban, Svájcban vettek föl jellemzően a bankok - ebből lett a legnagyobb probléma -, és egy magas kamatozású célsországban, Magyarországon helyeztek ki, és a két kamatszint közötti különbséget keresi meg a bank haszonként, banki marshként. Mi ezt azért tartjuk hibás terméknek, mert a carry trade típusú hitelezés tipikusan a vállalati piac terméke, ahol tervezhető a kockázat, ott, ahol a kockázat kezelésére külön pénzügyi terméket értékesítenek a carry trade típusú hitelek mellé, és ott, ahol egyébként más forrás bevonására, a vállalat egyéb forrásainak bevonására lehetőség van akkor, hogyha az árfolyam-változás olyan jelentős, mint amit most jelenleg láthatunk a svájci frank és a forint viszonylatában. Azért tartjuk hibásnak ezt a carry trade típusú hitelezést, ugyanis a hosszú távú, akár húsz évnél hosszabb futamidejű hitelek finanszírozására a lakossági jelzálogpiacon teljesen nyilvánvaló, hogy alkalmatlan.

Hogy miért kívánta azt a Jobbik, hogy a felvételi forintárfolyamon történjen meg ezeknek a hiteleknek a forintra váltása? A hitelintézetek jelenleg azzal védekeznek, hogy ők maguk ezt a hitelt azért kérik ilyen magas törlesztő részletek formájában az adósoktól, mert a frank árfolyama miatt nekik is a felvett hitelek, saját banki hitelek után magasabb törlesztő részletet kell fizetniük. Ha képviselőtársaim elmennek a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének oldalára, ott azt láthatják, hogy a magyar hitelintézeti szektornak kétféle devizában tartják nyilván a forrásait és az eszközeit, euróban és az úgynevezett egyéb devizakategóriában. Az egyéb devizakategória az, amire most koncentrálnék. Ebben azt láthatjuk, hogy a magyar hitelintézeti szektor 1627 milliárd forint hitelt vett föl egyéb devizában, jellemzően svájci frankban, és ehhez képest 7617 milliárd forint a hitelkihelyezése. Magyarul az a védekezés, amit a bankok előadnak, miszerint ők azért kérnek magasabb törlesztő részleteket, mert ők maguk is hitelt vettek föl svájci frankban, és számukra is megdrágult ilyen módon a forrásköltség, ez egyszerűen egy hamis állításon alapul, magyarul hazugság.

Mi tehát nem kívánunk egyebet, mint azt, hogy a felvételi forintárfolyamon történő forintosítással a bankoknak azt a jelentős luxusprofitját, amit jelenleg bezsebelhet a bankrendszer, ezt vágjuk vissza egy elviselhető szintre, és ilyen módon a devizakockázati kitettséget az államháztartásnak, a lakosságnak és az önkormányzati szektornak, a vállalkozásoknak egyaránt csökkentjük. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Nagyon szépen köszönjük képviselő úr hozzászólását. Kíván-e más képviselő a hozzászólás lehetőségével élni? Gaudi-Nagy Tamás képviselő úr, tessék, ön a szó.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Köszönöm, elnök úr.

Köszönöm államtitkár uraknak a tájékoztatást. Valóban, ezen ülés keretei között teljes mélységében nem lehetett elvégezni ezt a vizsgálódást, és ez végül is csak egy felütése annak az alapos, mélyreható munkának, aminek most kell következnie mind a felelősségmegállapítás, mind a megoldás megkeresése tekintetében. Nem győzzünk hangsúlyozni ugyanis, hogy itt tulajdonképpen nemcsak elméleti kérdésekről vagy büntetőjogi felelősségvizsgálatról van szó, hanem arról, hogy több százezer ember élete forog kockán a teljes következményrendszerével együtt. Arra a drámai esetre is hivatkoztam a múlt héten a parlamentben, hogy egy 49 éves hölgy ugrott ki a 9. emeletről a végrehajtók elöl menekülve, a halálba ugorva; tehát itt ilyen drámai a helyzet.

Én azt kérem az összes képviselőtársamtól és a sajtó nyilvánosságától is, hogy mindenképpen karolják föl azt kezdeményezést, amelyet a „Magyar banki károsultak civil kezdeményezése” néven kapott meg minden képviselőtársunk, ahol 12 pontban összefoglalják, hogy mik lennének a legfontosabb követelések. Szerintem képviselőként nekünk az a feladatunk, hogy az emberek igényeit próbáljuk szolgálni, az emberek érdekeit képviseljük. Nyilván, a végrehajtás és a megvalósítás során az államapparátus szakmai segítsége is fontos, de meg kell hallgatni az embereket, hogy mit szeretnének.

Például ők nem tartanak igényt arra, hogy az adófizetők terhére finanszírozzák ezt a kérdést, hanem azt mondják, hogy a banki extraprofitból történjen a kárrendezés, hiszen a bankok már így is többszörösen gazdagodtak az úgyn. Azt is szeretnék, és soron kívül kérik a törlesztő részleteknek és kamatoknak a szerződéskötés időpontjában rögzített összege szintjén történő befagyasztást, a megfelelő törlesztő részlet meghatározását. Az összes egyoldalú banki költségfelszámítás utólagos eltörlését és egyáltalán egy olyan intézményrendszer kialakítását kérik, ahol többek a magáncsőd intézményével sikerül megvédeni a bajba került embereket. Azzal zárják a követelésüket, hogy kiállnak a banki károsultak magukért, az országért úgy, mint Izland népe. Izlandon is elég komoly baj történt, de ott erőteljesen a sarkukra álltak az emberek, és nem engedték, hogy rabszolgasorsba taszítsák őket banki profitszerző hiénák. Tehát nekünk most az a feladatunk, hogy ebben a munkában működünk együtt, és mi ezt szeretnénk tenni.

Ami még fontos, szeretnénk, ha elnök úr méltányolná, mi tettünk néhány írásbeli javaslatot például többek között arra is, hogy a károsulti oldalt is hallgassuk meg a bizottsági munkában lehetőség szerint, mert több ilyen civil szervezet van, és vannak erre szakosodott közgazdászok, ügyvédek, akik ezzel a témával foglalkoznak, hiszen a megoldást is keressük ebben az albizottságban, szerencsére elnök úr támogatta ezt a javaslatunkat. Tehát úgy gondolom, hogy nekünk ezt körbe kell járni, illetve akár még az sem lenne hátrányos, hogyha a bankok képviselőit, vagy hitelkihelyező cégek képviselőit is meghallgatjuk, hogy ők hogyan látják ezt a dolgot, hiszen az sem árt, ha minden oldalról megközelítjük a dolgot. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Arra kérem alelnök urat, hogy ezt a 12 pontos iratot a bizottság tagjainak is bocsássa rendelkezésére, és kérem, hogy majd csatolja az albizottsági munkaanyaghoz.

Az elhangzottakhoz van-e még hozzászólás, észrevétel? *(Nincs jelentkező.)* Ha nincs, akkor még megadom a szót egy mondatra az államtitkár úrnak.

DR. NÁTRÁN ROLAND helyettes államtitkár (Nemzetgazdasági Minisztérium): Csak egy mondatot mondanék, elnök úr. Köszönöm szépen.

Tisztelt Bizottság! Az elhangzott felvetés egy szakmai felvetés, ami arra irányul, képviselő úr említette, hogy a bankok mérlegében szereplő devizaforrás-állomány nem összevethető a devizaeszköz-állománnyal, magyarán a devizahitel-felvétel a bankok részéről nem egyezik meg látszólag a mérlegben a devizahitel-kihelyezéssel. Arra szeretném csak felhívni a figyelmet, hogy ez egy teljesen általános, bevett pénzügyi technika, miszerint a forintforrásokat egy úgynevezett swap-művelettel - deviza swap és kamat swap-művelettel - devizára cserélik a bankok. Miután ez a pénzügyi művelet a mérlegen kívül elszámolandó és bemutatandó, ezért nem mutatkozik meg a mérlegből a bankrendszer valódi devizakitettsége.

Azt szerettem volna tehát csak megemlíteni, ahhoz, hogy megvizsgáljuk, hogy a bankrendszer valóban ugyanezt a devizakitettséget futja-e, ahhoz nem elegendő a mérleget megvizsgálni, ahhoz a bankrendszernek a swap-állományát, a deviza és kamat swap-állományát is meg kell vizsgálni, és értelemszerűen a kettő összevetése mutatja a kockázatokat.

Még egy saját önkorrekciót hadd tegyek a végén. Az előzőekben elmondottak kapcsán utaltam arra, hogy nem a forint konvertibilitásának megteremtése véleményem szerint a probléma gyökere. Említettem, hogy például a transzferábilis rubel vagy hasonló egyéb elszámoló eszköz szintén ilyen jellegű probléma kialakulását nem eredményezte volna. Itt természetesen nem politikai utalást tettem, csak egy elszámoló valutát kerestem, hogy példával élhessek, miért nem lehetséges egy elszámoló valutával helyettesíteni azt a modern pénzügyi rendszert, amelyben egyébként Magyarország az Európai Unió tagjaként az elmúlt évtizedekben működött. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Nagyon szépen köszönjük a kiegészítését. Ha hozzászólásra jelentkező nincs, ezt a napirendet lezárom, hiszen egy áttekintésről volt szó, és még lehetőségük lesz a képviselőknek a későbbiekben, a meghallgatások során arra, hogy elmondhassák a véleményüket. Az bizonyos, hogy erre a napra is hosszabb ülést terveztünk, de az elnök úr, a nagybizottság elnöke úgy döntött, hogy a mai napon több olyan napirendet tárgyalunk, amelyek tárgyalását a parlamentnek meg kell vitatnia.

Egyebek

Az egyebek napirendi pont keretében szeretném elmondani, hogy a meghallgatások tervezett ütemezését a képviselők megkapták. *(Dr. Szöllősi László és dr. Nátrán Roland távozik az ülésteremből.)*

Megköszönöm, hogy eljöttek az államtitkár urak, nagyon szépen köszönjük a közreműködésüket, a munkájukat, és jó munkát kívánok önöknek!

A következő ülésünkön, a 3. ülésen a pénzügyminiszteri tisztséget betöltők, illetve a nemzetgazdasági miniszter meghallgatása lenne. Négy pénzügyminiszter volt a 2002-2010 közötti időszakban: László Csaba, Draskovics Tibor, Veres János és Oszkó Péter. Azt gondolom, hogy két embert mindenképpen szükséges meghallgatnunk, akik a leghosszabb ideig, illetőleg a folyamatok elindulása és betetőzése időszakában töltötték be a pénzügyminiszteri tisztséget, így Draskovics Tibort és Veres Jánost szeretnénk meghallgatni.

Kérdezem a tisztelt bizottságot, kívánják-e, hogy László Csabát és Oszkó Pétert is meghallgassuk. Én nem javaslom őket, mert a két fajsúlyos közülük Draskovics és Veres János, de amennyiben utána még mindig marad kérdés, ami László Csaba idejét, vagy Oszkó Péter időszakát érinti, ami már a tűzoltás időszaka volt, és szükségesnek látjuk őket is meghallgatni, akkor természetesen később visszatérhetünk a személyükre, de indulásnak ezt a két embert javaslom. Van-e ehhez hozzászólás? Ipkovich úr, parancsoljon!

DR. IPKOVICH GYÖRGY (MSZP): Köszönöm a szót, elnök úr.

Én mindenképpen mind a négyet szeretném meghallgatni, mert az én kérdésem is pontosan arra a jogszabályi környezetre irányult, ami megalapozta a 2002-2010-es folyamatokat. Szerintem úgy kapunk teljes képet, hogyha mind a négy minisztert meghallgatjuk az albizottságban.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. Van-e még valakinek észrevétele? Gaudi-Nagy Tamás képviselő úr!

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Én is azt gondolom, elnök úr, hogy mind a négy személyt hallgassuk meg, mert a bizonyítási eljárás is első fokon, ha nem teljes körű, akkor másodfokon hatályon kívül helyezik az ítéletet, tehát jelen esetben legyünk alaposak.

ELNÖK: A Hárszabály szabályai szerint fogunk eljárni, nem a büntetőeljárás rendelkezéseit fogjuk alkalmazni természetesen, és nagyon örülnénk, hogyha Schiffer

képviselő úr is részt venne a bizottság munkájában, hiszen az alkotmányügyi bizottságban az albizottság létrehozása körülményei tekintetében határozott véleménye volt, ezért nagyon szeretnénk megismerni most az ő véleményét is. Reméljük, hogy legközelebb már itt tud lenni.

Ipkovich úr javaslatát azt gondolom, hogy most elfogadhatjuk, úgyhogy föl is teszem szavazásra. Ki ért vele egyet, hogy mind a négy személyt meghallgassuk. *(Szavazás.)*

Egyhangúlag elfogadtuk.

A következő ülést jövő héten, kedden, 10 órakor tartjuk, ha alkalmas az időpont képviselőtársaimnak. *(Néhány képviselő bólint.)*

Az egyebekben még azt szeretném elmondani, nagyon szépen köszönöm, hogy eljöttek a banki hitelkárosultak képviselőjében *(A vendégek felé.)*. Formálisan azt kérem a képviselő úrtól, alelnök úrtól, hogy írásban tegyen majd javaslatot a meghallgatások tervezett ütemezéséhez, hogy mikor tervezzük bevinni a munkába a hitelkárosultakat.

Köszönöm szépen a munkájukat, és az ülést lezárom.

(Az ülés befejezésének időpontja: 9 óra 25 perc)

Dr. Papcsák Ferenc
az albizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Bihariné Zsebők Erika